

WOODWORKS! CLUSTER – KONFERANSEUKE 11-15.MAI

Oppstartskonferanse for WoodWorks! Cluster: Overordnet tema: Nye skogbaserte verdikjeder

Tema onsdag: Hva påvirker karbonbalansen i skogen

Tore utfordret på: Klimasatsing i fylkeskommunen og bruken av innkjøpsmakt

Takk for invitasjon til å delta med innlegg for å markere oppstart av WoodWorks! Cluster

Jeg skjønner at programmet alt har pågått siden mandag, og at det varer ut uka. Initiativet deres til å flytte markering av oppstart over på et webinar, og formen med ei hel uke er interessant!

Å møtes via nett har siden 12. mars blitt den nye normalen. I et klimaperspektiv er formen fornuftig, selv om den aldri helt kan erstatte de fysiske møtene med småpraten og de uformelle møtepunktene. Men at vi kommer til å ha flere digitale møter og kommer til å reise mindre på korte møter i Oslo, det er nok sikkert. Det er kanskje heller ingen ulempe at skogen og marka har fått økt popularitet som tur- og møtested som erstatning for treningssentre, haller og kafeer.

Kunsten framover blir å balansere nye vaner med gamle.

Vi står nå i en arbeidsledighet som ikke har vært større siden krigen. Rundt 7 prosent er helt ledige i Trøndelag og rundt 5 prosent er delvis ledige.

Vi etablerte raskt et utvidet partssamarbeid da regjeringen stenge landet. LO og NHO har jeg jevn kontakt med og vi har laget et Samhandlingsråd som også består av NAV, IN, KS, Næringsalliansen og bankene.

Komptanseforum er også operativt, hvor partene sitter sammen med oss, høyskolene, fagskolene og de videregående skolene. Vi har siden samlingen av Trøndelag jobbet med en regional Kompetansestrategi, hvor målsettinger og struktur ble vedtatt og etablert for mindre enn et halvt år siden. Ambisjonen har vært å løfte arbeidet med etter- og videreutdanning for de som har behov for ekstra påfyll av kompetanse. Enten det er for å bli bedre i den jobben de har, utdanne seg ut av den jobben de har, inn i en annen jobb – eller for å starte på en lengre akademisk utdanning etter å ha jobbet noen år istedenfor å ta utdanning.

Nå fyller vi denne strategien med innhold og penger. Vi har i to omganger fått ekstraordinære midler til kompetanse. BIO-ordningen, som fylkene overtok fra NAV etter jul, har vi fylt opp og søkningen er god. I tillegg har vi satt av en pott til lærlinger. I tråd med anbefalingene fra Kompetanseforum og

innen rammene av strategien – målretter vi nå kompetansetiltak mot de bransjene som er mest rammet av koronakrisen.

11 fylker etter regionreformen gjør det også lettere å samhandle med hverandre og for nasjonale myndigheter. Vi har jevn kontakt med hverandre og har hatt ukentlige møter med regjeringen og ulike statsråder. Slik kan vi bidra til at presis informasjon fra Samhandlingsrådet når nasjonale myndigheter når krisepakken skal lages, og slik kan vi sørge for at midlene som kommer, er forankret i et bredt partnerskap av næringsliv, fagbevegelse, virkemiddelapparat og kommunesektoren. Da treffer tiltakene bedre og de kommer raskere i bruk.

Vi har varslet at vi har kapasitet til å iverksette mer arbeid, om nasjonale myndigheter stiller med flere midler.

Godt og klokt samarbeid med nærings- og arbeidsliv blir særlig viktig framover. Jeg er derfor glad for å få ta del i programmet deres – og med dagens tema (hva påvirker karbonbalansen i skogen) som jeg synes er særlig interessant – og viktig.

Men først - det er stas at Arena Skognæringen i Trøndelag – eller WoodWorks! Cluster som det heter nå - har fått status som en Arena Pro-klynge. Opprykket er fortjent gjennom flere år med systematisk og godt arbeid. Gratulerer!

Skogbruket i Trøndelag har et svært godt utgangspunkt med tilgang både på marked, komplette verdikjeder for foredling og et godt råstoffgrunnlag. I tillegg har vi toneangivende forskingsmiljøer - og nettverk både lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

WoodWorks! Cluster har sitt utspring i en svært kompetent region:

- 20% av landets ressurser innen landbruk, skogbruk og akvakultur inkludert komplette verdikjeder for alle sektorene
- Innocamp i Steinkjer – hvor Nord Universitet har lagt deler av sitt fakultet for biovitenskap og akvakultur (Bodø og Steinkjer samarbeider)
- NIBIO, Mære Utvikling, SINTEF mfl
- Biokraft Skogn – og en rekke andre virksomheter som inngår i klyngen

Nå har dere fått et større handlingsrom, og Trøndelag fylkeskommune ser fram til et fortsatt viktig og godt samarbeid med WoodWorks! Cluster. Jeg er orientert om at Hovedutvalg for Næring støttet søknaden om «Treløft for framtida» før jul, og jeg gleder meg til å høre om resultatene som kommer

fra de ulike arbeidspakkene etter hvert. Jobben dere gjør passer godt inn i de strategiene et samlet Trøndelag har lagt for det grønne skiftet, bioøkonomien og næringsutviklingen i regionen.

Samfunnet etterspør bærekraftige løsninger som skal bidra til konkrete klimatiltak. Skogbruk og bruk av tre er en del av disse løsningene.

Det er interessant og fasinerende at trefiber både er aktuelt som armering i bygg- og som forstoff til oppdrett av fisk. Det sier mye om spennvidden til tre som produkt.

Programperioden for Woodworks vil preges av forventningen om at verdiskaping og bærekraft er tett forbundet med hverandre. En forventning dere er godt rustet for å håndtere – og som dere allerede jobber aktivt med. Temaene for uka her illustrerer det godt.

Dagens tema er – *hva påvirker karbonbalansen i skogen* –

Dette er noe som opptar meg, og som har vært sentralt i arbeidet med strategi for klimaomstilling i Trøndelag (høringsfrist 01.juli). Det er fylkestinget i Trøndelag som har bedt om denne strategien. Et viktig premiss har vært bred involvering fra ulike samfunnsaktører (kommuner, næringsliv, kultur, barn- og ungdom mm).

Hensikten med strategien er å beskrive hvordan vi skal oppnå et klimanøytralt Trøndelag i 2030. Karbonbinding er et eget temaområde i strategien. I høringsutkastet vises det til at Trøndelag har naturgitte forutsetninger for å nå ambisiøse mål om karbonbinding knyttet til jord,- skog- og havbruk, og at potensialet for binding av CO2 gjennom biomasseproduksjon er betraktelig.

Samtidig vet vi at det ligger et stort forbedringspotensial både i måten vi forvalter skogressursen og skogarealene på og i utnyttelsen av tre, særlig i bygg.

I siste rapport fra FNs klimapanel (IPCC, 2019) tegnes et svært alvorlig bilde, samtidig påpekes det at de verste konsekvensene knyttet til global oppvarming fortsatt kan reverseres. I dette bildet gis skogens potensial til lagring og binding av CO2 stor plass. Ifølge klimapanelet er potensialet for binding av CO2 gjennom biomasseproduksjon betraktelig. Klimapanelets scenarier viser at det er mulig å øke opptak av CO2 i skogbruk uten at det går på bekostning av biologisk mangfold eller andre bærekraftsmål.

Her i Trøndelag har vi svært gode forutsetninger for å imøtekomme FNs bærekraftsmål. Det forutsetter at vi spiller på lag med hverandre, og er omforent.

Gjennom Frosta-erklæringen har samarbeidspartiene satt seg som mål at Trøndelag skal være klimanøytralt innen 2030 gjennom at utslippene kuttes og at det biologiske opptaket av CO2 i jordbruk, skogbruk og havbruk økes. *Naturressursene er det viktigste grunnlaget for vår felles verdiskaping, og vil være viktige for nasjonen også i framtida. De naturressursbaserte næringene har stort potensial for videre utvikling og vekst gjennom satsing på økologisk bærekraft, nyskaping, bioøkonomi og sirkulærøkonomi. Både ut fra et klima- og et næringsperspektiv er det viktig å satse på et aktivt skogbruk og en sterk skogbasert industri i Trøndelag.*

Utnytter vi mulighetene som ligger i skogressursene, vil disse kunne gi et viktig bidrag til en bærekraftig samfunnsutvikling, grønn omstilling av økonomien og nye lønnsomme arbeidsplasser.

Situasjonen vi nå er inne i med COVID-19 aktualiserer dette ytterligere. Dersom verste scenarioene skulle slå til, vil Trøndelag og Norge ha behov for ei sterk skog- og trenæring som en motor i arbeidet med å sikre et bærekraftig velferdssamfunn og nye grønne arbeidsplasser.

Under sist fylkesting i Trøndelag (22-23.april) behandlet vi en interpellasjon om Kystskogbruket. Vedtaket bunnet ut i en oppfordring om å arrangere en tung politisk konferanse før statsbudsjettet for neste år legges fram. Skogens potensiale i klimasammenheng er sentralt (lagring CO2, grønn verdiskaping, arealforvaltning – utgjør noen av stikkordene). Jeg ser fram til at denne konferansen settes på dagsorden, og om det blir i form av et webinar har vi allerede god erfaring med at det er fullt mulig å få til.

Innkjøpsmakt:

Trøndelag fylkeskommune har ambisjon om å være en pådriver for å fremme grønne og høyteknologiske innovasjoner.

Offentlig sektor kjøper varer og tjenester for 500 milliarder kroner hvert år og offentlige anskaffelser blir i økende grad ansett som et strategisk og operativt verktøy for å omforme utfordringer til muligheter.

I Trøndelag benytter for eksempel fylkeskommunen innkjøpsmakten aktivt for å nå vedtatte klimamål. Innenfor samferdselssektoren (busser, ferger og hurtigbåter), og i utvikling av skolebygg, har innovative offentlige anskaffelser bidratt til nye teknologiske løsninger og åpnet nye muligheter for næringsutvikling og innovasjon.

Trøndelag fylkeskommune har over fire og et halvt tusen ansatte. Og hvert år (normalår vel og merke) investerer vi mellom 2 og 4 milliarder kroner i regionen og bruker 5,5 milliarder på drift.

For å holde aktivitetene oppe i det trønderske nærings- og samfunnsliv gjennom den ekstraordinære situasjonen vi opplever – har Trøndelag fylkeskommune forsert tiltak innenfor en rekke områder tilsvarende et beløp på 3,8 milliarder.

Ved å bruke innkjøpsmakt bevisst, kan vi stimulere til innovasjon, nyskaping og til det grønne skiftet. Vi kan løse utfordringer både i by og land gjennom å koble teknologimiljøer sammen med næringsliv og industri. Mye av dette gjennom anbud og driftskontrakter.

Nye Heimdal videregående er et eksempel på dette, og er landets mest miljøvennlige skole. Investeringen på 1,1 milliarder kroner setter en helt ny standard for klimavennlige skolebygg. En egen solcellepark på taket sørger for at skolen produserer egen strøm og kan levere strøm til nettet. Miljøkravene i anbudet og innovative offentlige anskaffelser har gitt oss en skole som produserer mer energi enn den bruker. Slik kan man utvikle gode løsninger for samfunnet og gi entreprenørbransjen nye konkurransefortrinn gjennom våre krav og incitament om samarbeidet med teknologimiljøer.

Det nye hybelhuset på Mære Landbruksskole føyer seg også inn i rekken av miljøvennlige bygg – som i likhet med Heimdal videregående skole - har tre som dominerende materiale.

Vi bidrar også med vår aktivitet og innkjøpsmakt til næringsutviklingen på miljøområdet som styrker sirkulær økonomien. For eksempel var vedtaket om biodrivstoff på bussene i Trondheim avgjørende for at det ble bygget biogassfabrikk på Skogn.

Fylkesutvalget har vedtatt å utvikle en forretningsmodell hvor vi ser på vår samlede bygningsmasse som energihøster (500 000 m²). Gjennom å produsere og lagre kortreist energi tilsier anslagene at potensialet ligger på 8 000 tonn redusert CO₂-utslipp. Den samlede offentlige arealet i Trøndelag er enormt, og det finnes mange muligheter.

WoodWorks! er allerede - og vil fortsatt være en sentral samarbeidsaktør for Trøndelag fylkeskommune. Vi deler ambisjonen om å stimulere til bærekraftig verdiskaping. Sammen må vi også jobbe for å heve omdømmet til bransjen slik at ungdom finner det interessant å velge utdanning innenfor skog- og treindustrien. Skal vi få til et ekstra løft trenger vi kompetanse.

Takk for meg – og fortsatt god innholdsrik seminaruke!